

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Բոլոր կրօններում Հիմնադիրներուն կեանքը առհասարակ լեցուն է հրաշքներով եւ սիրազորութիւններով: Բացի յայտնեալ երեք կրօններէն, միւսները միջերկրեան, վերերրումները հրաշալիին եւ երազերը անհասանելիին: Մարդկային խօս խօսակցութիւնը եւ անկուշտ ըզմաւորութիւնը, իրենց անհուն թեւարկումներով զանաք կը վերածեն հեգիաթի մը, որ վերջիս սկիզբը չունի: Հակառակ սակայն իրենց այս հրաշապատում նկարագրին ու գերնահանութեան անոնք կը մնան մարդկային, իրրեւ ծնունդը մարդուն բաղձանքներուն եւ չիրականացող երազներուն:

Քրիստոնէութիւնը կը տարբերի վերոյիշեալներէն իր ծնունդով, իր նկարագրով, իր կատարելութեամբ ու վախճանաբանութեամբ: Ան որքան աստուածային, նոյնքան ու մարդկային է, որքան գերնական, նոյնքան ալ պատմական է: Ան մեզի կը ներկայանայ երկու երեսներով՝ մարդկային եւ Աստուածային: Յիսուսի մէջ այս աշխարհն ու անդինականը մէկտեղուած են: Իր ծնունդն ու մահը ալ յաւիտենականութեան եւ մեծ իրականութեան սկիզբի եւ վախճանի երկու ծայրերն են, երկու բնականները, որոնց վրայ իրադործեց ան ինքզինքը, մեզի տալով կեանքի գերազոյն օրինակը: Երբ կը կարդանք Աւետարանները, զրգանք թէ հոն ապրող, գործող եւ մեռնող մարդը Աստուծոյ բանին, լոյսին մէջ կը գերազանցէ ինքզինքը, ըլլալու համար ինքզինքը:

Հակառակ այս իրողութեան, մարդկութեան մեծագոյն խորհողները եւ իմաստա-

սիրական դպրոցները անկարող եղած են բացատրելու այս սրտառուչ տոմասն՝ ուր մարդն ու Աստուած այնքան սերտօրէն կը գործակցին, եւ մեկնելու Յարութեան հրաշքը, առանց որուն քրիստոնէութիւնը կը դադրի ըլլալէ պակաս ըլլոր կրօններուն: Ահա թէ ինչո՞ւ մեզի համար անհրաժեշտ է իրականութեան մը կը վերածուի Առաքեալին սա խօսքը. «Եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն են քարոզութիւնք մեր, ընդունայն են եւ հաւատքն մեր» (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 14):

Քրիստոսի Յարութիւնը պատկումն է իր հրաշքներուն եւ Հիմն՝ քրիստոնէական վարդապետութեան: Ան կատարուեցաւ զի լրումըն ժամանակաց: Անով Աստուած մարդկութեան յայտնեց թէ ամէն ինչ կարելի է՝ եթէ մարդիկ հաւատք ունենան եւ եթէ Երկնաւոր Հայրը հաճի եւ կամենայ:

Դարերով մարդուն միտքը զբաղեցնող հարցերէն մին է եղած հոգիի անմահութիւնը, յետ մահու յարութեան զաղափարն ու հաւատքը: Հեթանոս կրօնները, մասնաւորաբար Յունականն ու եգիպտականը, զրաղած են անով: Անդինական աշխարհը, վերջին դատաստանը եւ այս կեանքէն անդին կարենալ ապրելու երազը մեծագոյն տենդն է եղած անցեալին:

Իր մահէն ու յարութենէն առաջ Քրիստոս աշխարհի տուած էր արդէն իր պատգամը: Լուսացած էր ոտքերը աշակերտներուն՝ ի նշան խոնարհութեան. մատնուած էր, քալած խաչի ճամբայէն, դատապարտուած մարդերէն, յետոյ՝ խաչուած եւ ապա յարութիւն առած:

Իր Թաղումէն երեք օրեր ետք երբ յուսահատ ու ընկճուած կիները կու գան օժելու մարմինը իրենց Տիրոջ, 'դէմ յանդիման կու գան անոր Յարութեան իրողութեան: Սարսափած կը վերադառնան եւ կը տատմեն Առաքեալներուն, որոնց համար անհաւատալի կը թուի իրողութիւնը: Իրենք անցաւոր կեանքի բոլոր պատահարներուն մարդկային փոքր մտքերուն համար Յարութեան գաղափարը անմարսելի էր: Երկու իրիպախ աշակերտներ, Պետրոս եւ Յովհաննէս, կու գան գերեզման եւ անձամբ ստուգելէ ետք Կը վկայեն իրողութիւնը իրենց միւս ընկերներուն: Կատարուած էր մեծագոյն հրաշքը, մարդուն փրկութիւնը հասած էր իր լըումին, խորտակուած էին դժոխքի փութը: Պետրոսի Յարութեամբ՝ մարդկութեան մեծագոյն առասպելին անգալեւեի կապերը բաղկեցան եւ յայտնուեցաւ աշխարհի թէ: Հիմարհուրը մարմնոյ մահ է, Լ. խորհուրդ հողոյ՝ կեանք եւ խաղաղութիւն (Հրոմ. Ը. 6):

Մահուան գաղափարը սարսափեցուցած է մարդը, դրովհետեւ ոչ ոք կըցած է լուծել գաղտնիքը եւ խորհուրդը մահուան: Մարդկային մաքի ամենագորաւոր հոսանքներն անգամ անկարող եղած են բացատրելու խորհուրդը որ կայ մահէն անդին: Ճիշդ այդ պատճառով է ահա որ մարդարածը միշտ սարսափ մը զգացած է մահուան դիմաց, Քրիստոս իր Յարութեամբ կու դայ փարատել այդ սարսափը մարդուն մաքին, ցոյց տալով թէ իրանական կեանք մը կայ պահուած մահէն ետք այն հոգիներուն համար՝ որոնք կը հաւատան իր Յարութեամբ չեւեռուած գաղտնիքին իրականութեան: Իսկ միակը ճամբան գէպի այդ

կեանքը՝ հաւատքն է եւ յոյսը Քրիստոսի փարդապետութեան եւ անոր հիմը կազմող Յարութեան վրայ:

Քրիստոսի Յարութիւնը սակայն, ամէն լսանէ առաջ, յաղթանակն է կեանքին՝ մահուան վրայ, յաղթանակն է մարդուն՝ այս եւ դժուարութիւններուն վրայ, եւ վերջապէս ասոնցմէ ալ վեր, ան յաղթանակն է քրիստոնէութեան՝ միւս բոլոր կրօններուն վրայ:

Քրիստոսի Յարութեան անսխալմբութիւնը կողմէն է ռադիկալ իւրաքանչիւր քրիստոնեայ մարդու շարողելու համար իր զուտտորը եւ յոյսը յաւիտենական կեանքին մասին: Կ'ապրինք դարու մը մէջ, երբ մահդիկ աւելի արժէք կ'ուսան անցաւորին՝ քան անմահին, մարմնականին՝ քան հոգեկանին: Ներկայիս մարդիկ իրեց համար կ'ապահովեն անդենականի ճանդիտ եւ բարգաւաճ կեանք մը, Մոռնալով, իրենց ուրանալով անդենականի՝ երջանիկ առ՝ երանակոն կեանքը:

Ուրեմն իրեւ քրիստոնեաներ, անգամ մը եւս պարտք ունինք անդարդառնալու մեր հոգեկան կեանքին: Չի բաւեր միայն յոյսալ եւ սպասել, պէտք է իւրաքանչիւր յաւիտութիւն տանք մեր հոգեկան կեանքին, որ միշտ վտանդներու ենթակայ է այս նիւթապաշտ դարուն մէջ: Նոր աւելնով պատւաստենք մեր հոգիները, եւ միանալով Քրիստոսի յաղթական բանակին, զօրացնենք մեր հաւատքը թէ Քրիստոս իր Յարութեամբ ճիշդ զկեանս պարզեցաց:

ԱՐՇԷՆ ԱՐԶ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ